

DON BOSCO

7 / 88
HT

Drahý priateľ!

Hned na úvod ťa prekvapím otázkou: Máš svoj ideál, svoj vzor? Ak áno, kto je to? Sandokén, či Fantomas? Metalisti, alebo azda nejakí iní hazardéri? V tom prípade ti musím povedať, že toto nie sú vzory pre kresťanského mladíka. Kto ide za nimi, ide po bludných a neistých cestách, ktoré priviedú tvoju dušu do záhuby.

Ty potrebuješ ideál, ktorý ťa priviedie k opravdivému šťastiu - k Bohu. Mal by to byť človek čestný, šlachetný, udatný hrdina, milujúci Boha a ľudí. On by mal zaplniť tvoje srdce a viesť ťa životom cez všetky ťažkosti. Ak takého človeka zatial nepoznáš, tak ti ponúknem vzor - svätého don Bosca.

On, jednoduchý, srdečný, veselý, prichádza medzi svojich chlapcov, aby v nich vzbudzoval optimizmus a chut do života. Stáva sa ich vodcom, s ktorým sa dá prežiť tolko krásnych dobrodružstiev, ale hlavne s ktorým sa dá isto prísť do neba. Je to svätec mladých, ktorú sa práve pred 100 rokmi - 31. 1. 1888 odobral do svojej nebeskej vlasti.

Ale tým to všetko neskončilo, ba naopak! Jeho sláva sa za sto rokov rozšírila po celom svete. Ešte aj dnes svojím duchom uchvacuje srdcia mladíkov, ktorí ho veľmi milujú! A aby si si ho aj ty zamiloval, chcem ti ho v tomto čísle Svetla predstaviť.

ŽIVOT SVÄTEHO JÁNA BOSCA

- 16.8.1815 - narodenie v Becchi pri Turíne
- 17.8.1815 - pokrstený v Castelnuovo
- 26.3.1826 - prvé sv.prijímanie v Castelnuovo
- 4.8.1833 - sviatosť birmovania v Buttiglieri d'Asti
- 5.6.1841 - knazská vysviacka v Turíne
- 8.12.1841 - začiatok mládežníckeho diela /príhoda s B.Garellim/
- 26.1.1854 - svojim pomocníkom dáva meno "saleziáni"
- 25.11.1856 - smrť jeho matky Margity
- 18.12.1859 - založenie saleziánskej reholnej spoločnosti
- 9.6.1868 - posviacka baziliky Panny Márie Pomocnice v Turíne
- 29.1.1872 - založenie reholnej spoločnosti Dcér Panny Márie Pomocnice
- 3.4.1874 - cirkevné schválenie saleziánskych stanov
- 11.11.1875 - prvé saleziánska misijná výprava /do Argentíny/
- 9.5.1876 - založenie diela saleziánskych spolupracovníkov
- 31.1.1888 - smrť v Turíne
- 2.6.1929 - blahorečenie
- 1.4.1934 - svätorečenie pápežom Piom XI.

1888 - 1988

ČHC chlapec a jeho kamaráti

Fri výchove detí vždy zohráva významnú úlohu matka. Podobne tomu bolo aj v živote malého Janka Bosca. Jeho mama Margita vedela spojiť náročnosť s láskavosťou a porozumením, čím dala základ pre rast kresťanských čnosťí v živote svojich detí.

Janko ešte ako malý chlapec vyliezol raz na policu a nešťastnou náhodou zhodil na zem nádobu s olejom. Tá sa rozbiela a olej vytiekol. Márne sa snažil zahladit stopy. Bol z toho nešťastný a mrzelo ho to. Matka bola v meste, a tak rozmýšľal, čo teraz. Napokon sa rozhodol: odrezal šikovný prút z liesky, nožíkom ho ozdobil a čakal. Ked sa mama objavila na ceste, šiel jej naproti a povedal:

- Mamička, tu máte prút.

- A čo si vyviedol - opýtala sa ona.

Tu jej Janko vyrozprával svoje nešťastie. Matka nerobila krik. Skoda ju mrzela, ale mala i radosť, že synček sa priznal a sám si pýta trest. Nemiesto bitky ho poučila, že človek si musí vždy najprv premyslieť, čo ide robiť, lebo nerozvážnosť môže spôsobiť veľa škody.

Ked mal Janko asi päť rokov, spolu s bratom Jozefom viedli na pašu krdeľ kohútov. Siel okolo akýsi tulák a ked videl dvoch ma-

lých chlapcov, napadlo mu, že by mohol lacno prísť ku kohútovi.

- Nemohli by ste mi jedného predať? Dobre vám zaplatím. Celých 5 soldov vám dám zan - prihovoril sa im.

Chlapci ešte nerozumeli peniazom, 5 soldov sa im zdalo celým majetkom. Milého kohútika teda predali a bežali sa pochváliť mamičke, aký dobrý obchod urobili. Matka len zalomila rukami:

- Ale deti, čo ste sa zbláznili? Vedť taký kohút stojí 4 líry!

Chlapci sa zarazili. No hned sa späťatali, vybehlí z domu a leteli za podvodníkom. Ani len nepomysleli na to, že nechali celý krdeľ bez dozoru a že teda urobili ďalšiu chybu, ešte väčšiu od prvej. Mama Margita teda išla zahnať kohúta do kurína.

Chlapci samozrejme podvodníka už nenašli. No horšie bolo, že ked sa vrátili, na pasienku už nebolo ani jedného kohúta! Rozbehli sa teda s pláčom domov a vyzozprávali matke, čo sa im prihodilo. Mama Margita ich nevyhrešila. Sadla si k nim a pekne im vysvetlila, že sa mali najprv poradiť, a potom, ked sa už stala chyba, nemali stratíť duchaprítomnosť, lebo z jednej škody mohla vzniknúť ďalšia, ešte väčšia.

Janko si od malička zvykal na domáce práce. Ešte mal iba štyri roky a už trepal konope. Neskôr rúbal drevo, nosil vodu, plel v záhrade, zametal izby, čistil maštál, česal statok. chodil do hory na raždie, pásol kravičky. Lebo u Boscov bolo práce vždy dosť. Ráno sa vstávalo s východom slnka. Niekedy bolo spánku skutočne málo a matka to chépala. Vtedy vrvavievala: "Chodte si trochu odpočívať a položte si hlavu." Chlapci už vedeli, čo

to znamená. Sadli si na lavicu, hlavu opreli o stenu, alebo si ju podopreli rukami na stole.

Matka Margita viedla svoje deti k poslušnosti. Záležalo jej na tom, s kým sa jej deti priatelia. Keď ich niekedy nepustila hrať sa, vtedy by deti neboli išli z domu ani za svet. Boli presvedčené, že matka má k tomu väžnu príčinu.

Janko sa cítil medzi kamarátmi veľmi dobre a využíval všetky voľné chvíle na hry a detské šantenie. No už ako chlapcovi mu nešlo iba o to, aby sa mohol zahrať. Jeho túžbou bolo pomáhať chlapcom, aby sa aj pri hre stávali lepšími.

Chlapci sa radi hrávali "na vlka". Bola to hra náročná na postreh, ale aj bezpečná. Janko neraz prišiel domov s modrinou a matka ho karhala, prečo chodí hrať s takými divochmi. Janko namietal:

- Kamečka, keď tam nie som, chlapci sa hádajú, bijú a nepekne rozprávajú.
Tu dobrá matka zaváhala. Vedela, že je to pravda, preto Janku obyčajne pustila zasa von, ale mu vždy pripomerala, aby dával pozor na seba i na druhých.

Keď mal Jánko asi 9 rokov, prisnil sa mu krásny sen, v ktorom sa mu ukázalo jeho budúce poslanie a ktorý poznačil celý jeho ďalší život. Neskôr ho sám opísal vo svojich Pamätiach takto:

"Zdalo sa mi, že naša lúka pred domom sa zmenila na veľký dvor, na ktorom som videl plno chlapcov. Jedni sa smiali, druhí sa za-

bévali, naháňali a skákali. Žiaľ, niektorí aj preklínali a škaredo hrešili.

Ked som počul tie bohorúhavé reči, skočil som medzi chlapcov a začal som ich kŕhať. Presviedčaním a neskôr bitkou som ich chcel umlčať. Zrazu som zazrel pred sebou vznešeného muža v plnom veku, nádherne oblečeného. Biely plášť kryl celú jeho postavu a jeho tvár tak žigrala, že som sa len s tăžkostami mohol nanho dívať. Oslovil ma menom a kázal mi, aby som sa postavil na čelo chlapcov.

- Nie bitkou, ale láskou a príyetivostou snaž sa ich získať. Začni ich hned poučovať o ošklivosti hriechu a o kráse čnosteného života!

Začal som sa vyhovárať, že som jednoduchý chlapec, neschopný poučovať iných o náboženských veciach.

- Kto ste, keď žiadate odo mňa také nemožné veci? - spýtal som sa.

- Práve to, že sa ti zdajú nemožné, snaž sa ich urobiť možnými svojou poslušnosťou a vzdelaním.

- Ale kde a ako sa to naučím? - pýtal som sa.

- Dám ti učitelku a ona ňa naučí múdrostí, ktorá prevyšuje všetku múdrost!

- Ale povedzte mi, kto ste.

- Som syn tej Pannej, ktorú ňa tvoja matka naučila tri razy denne pozdrávovať.

- Ale moja matka mi hovoríevä, aby som sa nepúšťal do rečí s neznámymi ľuďmi. Povedzte mi teda svoje meno!

- Opýtaj sa to mojej matky!

Ked to dohovoril, zjavila sa pri mne Paní velebnnej postavy. Jej plášť svietil, akoby bol tkaný z najjasnejších hviezd. Ked videla, že moje otázky a odpovede ma celkom zmiaťa chytila ma za ruku a povedala:

- Pozri!

Obzrel som sa. Chlapci zmizli a miesto nich som videl vlkov, medveďe, psov a rozličné zvieratá. Paní sa na mňa láskavo pozrela a povedala mi:

- Tu je tvoje miesto. Tu pracuj! Bud statočný, pokorný a silný, a čo teraz uvidíš u tých zvierat, to sa stane s tvojimi chlapcami.

V tej chvíli som namiesto zvierat videl tiché barénky, čo sa pokojne pásli na lúke. Pustil som sa do pláču a prosil som Paní, aby mi všetko vysvetlila. Paní mi položila ruku na hľayu a povedala:

- Bud pokojný, časom všetko pochopíš! Pri tých slovách krásne videnie zmizlo a ja som sa prebudil.

Na druhý deň ráno Janko vyrozprával sen domácim. Vypočul si nan rôzne názory. Iba mama, ktorá priniesla na stôl misu polievky, ticho pozramenala:

- Ktovie, Janko, či nebudeš knazom.

Tento pekný sen bol predohrou k životu prežitému v apoštoláte. Zostal mu stále v pamäti. I keď mu celkom nerozumel, veril, že sa splní. No vedel, že aj sám musí prispieť k tomu, aby sa čím skôr uskutočnil. Ako splniť príkaz, ktorý dostal vo sne od krásnej Pannej? Povedala mu: "Bud statočný, pokorný a silný!" Aby sa takým stal, začína váznejšie pracovať na sebe samom. Snaží sa vyhovieť veľkodušne a pokorne mame a starej mame, keď niečo žiadajú, aj keď mu to nie je po chuti. Aj brat Anton dáva často príležitosť k tomu, aby sa pocvičil v čnosti sily a pokory.

Ide mu aj o to, aby zmužneil nadobudnutím telesnej sily. Ved aj toto si od neho v sne žiadala krásna Pani. Zamíloval si preto ešte viac telesnú námahu a pohyb, lebo pochopil, že k apoštolátu potrebuje nielen duševnú, ale aj telesnú silu. Postupne sa stáva medzi rovesníkmi najsilnejším a najodvážnejším.

Apoštolát a kniezstvo si vyžaduje aj patricné vzdelanie. Ako by však mohol chodiť do školy on, keď mu to brat Anton tolkokrát prekazil? Závaluje ho prácou na poli.

Dovtedy, kým sa uskutoční jeho túžba, nemohol by skúsiť pritiahnúť a zhromaždiť chlapcov z okolia?

Janko Bosco neboli snilko ani romantik. Rozmýšla, ako by mohol uskutočniť svoje poslanie. Všimol si komediantov a akrobatov, ktorí chodili po okolitých dedinách a mestiečkach. Prichádza na myšlienku, že aj on by takto mohol zabaviť svojich kamarátov. Odporúčal od nich niektoré kúsky a vďaka svojej húževnatosti a šikovnosti si ich celkom osvojil.

Nedaleko ich domčeka bola lúka a na nej zopár stromov. Janko natiahol od hrušky k čerešni povraz a v nedeľu popoludní usporiadal pre svojich kamarátov predstavenie. Zišlo sa ich veľa, mladých i starých, Janko robil akrobatické kúsky. Chodil po rukách, tancoval a behal po povraze, zavesil sa nan jednou nohou alebo sa tak rozkolísal, že divákom až krv tuhla v žilách.

Po akrobaciach nasledovali "čarodejnícke kúsky". Pýtal si fľašu vody a keď im ju vrátil, bolo v nej víno. Zabil sliepku a čochvíľa ju vzkriesil. Prehltol peniaze a inému ho vytiahol z nosa. Ale Janko v najlepšej chvíli prestal a začal vážne:

- Pomodlíme sa teraz jeden desiatok ruženca a porozprávam vám, čo dnes kázal pán kaplán v Murialde.

Desaťročnému Jenkovi nešlo o komédiu, ale o apoštolát. Takéto predstavenia ho stáli veľa námahy. Neraz pri nácviku spadol, ale túžba priviesť svojich kamarátov bližšie k Pánu Bohu ho viedla aj k takýmto obetiam.

Ked mal Janko asi 12 rokov, v Murielde sa oslavoval akýsi sviatok. Z tej príležitosti bola na námestí zábava. Večer sa začali aj nejaké neprístojnosti. Vtedy Janko zasiahol.

Najskôr odvážne požiadal poriadateľov, aby zábavu ukončili. Ked sa títo z jeho žiadosti len vysmiali, sadol si kúsok dalej a začal spievať ľudové piesne. Jeho príjemný hlas sa niesol krajom, ktorý už pokryvala tma. Postupne sa k nemu pridávali další a další, takže zábava sa zmenila na pekné večerné pospevovanie, ktoré bolo v tom čase obvyklé. A Jankovi sa opäť raz podarilo zabrániť zlu!

Hľadám aj ja spôsoby, ako predísť zlu medzi svojimi kamarátmi a spolužiakmi?

Slovko do ucha

- "Budte veľmi veselí, aby ste sa nedopustili hriechu!"
- "Kolko duší sa dá zachrániť dobrým príkladom!"
- "Hovor tak, aby sa tí, čo sa s tebou rozprávajú stali tvojimi priateľmi."
- "Budte spojení s Bohom ako vták, ktorý aj vtedy, keď sa zachveje konár pod ním, pokojne spieva dalej, lebo vie, že má krídla"

Študent a povolanie

Osobitnú kapitolu Jankovho života tvoria jeho štúdiá. Bol obyčajným dedinským chlapcom, sirotou. A všetky okolnosti nasvedčovali tomu, že aj ostane jednoduchým sedliakom, starajúcim sa len o svoje pole.

V jeho srdeci však bola túžba venovať sa chlapcom a pomáhať im, aby sa stávali lepšími. Keby sa tak mohol stať knazom... V tomto povolani by im bol najužitočnejší. Ku knazstvu však treba vela študovať a on nemá ani základnú školu! V tom čase nebola povinná školská dochádzka ako je tomu dnes. Deti na dedinách sa zvyčajne naučili za dve, tri zímy čítať, písat a základy počtov, a to bolo všetko!

Aby Janko dosiahol svoj cieľ, začal využívať všetky možnosti pre nadobúdanie vedomostí. Od miestnych knazov mu mama požičiavała zábavné a poučné knihy, ale i učebnice. A Janka bolo možné vidieť s knihou v ruke pri pasení kráv i pri práci na poli. Tu sa snažil využiť aspon čas obedu a oddychu, aby sa niečo nové naučil. A tak si pomaly cez mnohé prekážky a ťažkosti prebíjal cestu k vedomostiam.

Po súkromných štúdiách doma a u knaza don Calossa sa Jankovi konečne podarilo dosiať na základnú školu do Castelnuova. Bol už odrastený šuhaj, a preto sa čudne vynímal medzi svojimi mladšími spolužiakmi. Často bol terčom posmechú aj pre svoje oblečenie. Chlap-

ci hádali, po kom asi má svoj kabát a robili si z neho vtipy. Kabát mu naozaj nesedel. Ale čo mal robiť, keď na nový nemal peniaze? Musel nosiť to, čo mu darovali iní.

Po základnej škole sa matka odhodlala, aj napriek chudobe ich rodiny, pustiť ho na gymnaziálne štúdiá do Chieri.

Štúdium na gymnáziu v tom čase stalo veľa penazí. Preto Janko vzal vrece a obišiel všetkých susedov i známych v Murielde a poprosil o príspevok. Nehanbil sa, hoci mu to nebolo príjemné. Bol presvedčený, že trocha pokory mu nemôže uškodiť. A ľudia ho od svojich dverí neodhnáli. Každý, kto len mohol, ochotne prispel na úhradu školného a nájomného v meste. Chýbajúce peniaze si potom počas roka zaobstarával rozličnými brigádami a službami v meste.

Počas štúdií v Chieri založil pre chlapcov "Spolok veselosti". Pravidlá spolku boli krátke a jasné: členovia spolku sa musia varovať slov a skutkov, ktoré sú pre kresťana nedôstojné; budú sa pretekáť v plnení školských a náboženských povinností; nikdy nebudú smutní a zádumčiví. Program býval pestrý: chodievali na výlety do hôr, zbierali lesné plody, niekedy zašli do Turína, pozreli si jeho zaujímavosti a večer so spevom prichádzali do Chieri. Okrem zábavných schôdzok chodievali členovia spolku na vyučovanie katechizmu do jezuitského kostola.

Raz pred hodinou katechizmu rozložil pred kostolom cudzí komediant svoj cirkus. Chlapci nevydržali a ušli z kostola. Janka to bolelo a rozmýšľal, čo by sa tu dalo urobiť. Napokon ho napadla myšlienka vyzvať komedianta na preteky. Ak zvíťazí on, komediant sa bude musieť od kostola odstahovať. Komediant si bol istý svojím víťazstvom, preto stávkou prijal.

Súťažili v behu, preskoku cez potok, v umení s komedantskou paličkou a v lezení na strom. Na prekvapenie všetkých Janko vyhral prvé tri disciplíny. Zostala posledná: kto vylezie vyššie na strom, ten zvíťazí. Ako prvý driapal sa na strom komediant. Dosiahol až vrcholec stromu, takže ľudia trpli od strachu, aby sa pod ním neodlomil. Po nom prišiel rád na Janka. Co teraz? Ako sa dostať vyššie, keď už nie je vyšší ani strom? Janko sa pomaľy driapal hore a keď prišiel na vrcholec, pevne sa chytil rukami stromu a podnohami hore, do povetria!

Na ďalšie preteky komediant nemal chut'. Za peniaze, ktoré boli v stávke, Janko pozval komedianta a svojich priateľov na dobrú večeru a ostatné mu vrátil. Odvtedy sa komediant nikdy neopovážil vystrájať svoje kúsky cez bohoslužby.

S pribúdajúcimi rokmi sa Jankovi stále nástojučivejšie tlačila do myseľ otázka: Čím budem? Ako prežijem svoj život?

Tak ako každý chlapec, aj on stál pred veľkou úlohou: spoznať miesto, kde ho chce mať Pán Boh a slobodne sa pren rozhodnúť. Srdeč ho ťahalo ku chlapcom. Už mal aj dosť skúseností z práce s nimi. Vedel, že ak sa im vytvorí dobré prostredie, je možné uchrániť ich pred hriechom a pomôcť im dobre sa pripraviť do života.

Poznal aj svoju prudkú povahu a vedel, kolko nebezpečenstiev by na neho číhalo, keby ostal v svetskom povolení. Zo všetkého mu vychádzalo, že pre neho samého i pre apoštola by boolo najvýhodnejšie stať sa knazom. Pretože na štúdiá v diecéznom seminári nemal penazí, rozhodol sa vstúpiť do kláštora a žiť ako reholník iba pre Pána Boha.

A tak okolo Veľkej noci roku 1834 ako devätnásťročný si Janko podal žiadosť o prijatie k františkánom.

Istého dňa prišiel k nemu študent Eugen Nicco a začal: "Ty si sa rozhodol ísť k františkánom?" Janko sa zadivil, odkiaľ to vie. Nato mu priateľ povedal, že préve dostal list z Turína, v ktorom ich františkáni oboch pozývajú na skúšky.

Janko Bosco skúšky urobil; existuje o tom aj úradný zápis. Tu sa však prihodilo niečo zvláštne.

Pár dní pred nástupom do františkánskeho noviciátu mal Janko podivný sen. Zdalo sa mu, že vidí množstvo reholníkov - františkánov, ale tí akoby neboli medzi sebou zladení. Jeden z nich mu povedal: "Hľadáš pokoj, ale tu ho nenájdeš!" Vtom sa prebudil. Nebol veriť snom, ale tie sa mu stále vnucovali.

A potom ten sen z deviatich rokov, keď ho vznešená Pani oboznamovala s jeho budúcim poslaním!

Radil sa so spovedníkom. Ten mu povedal, aby snom neveril. Janko si pomyslel, že Pán Boh má dosť možností jasnejšie zasiahnuť do jeho života a viest ho po svojich cestách. Niektorí jeho rodáci, medzi nimi kováč Savio, odhovárali Janka od jeho úmyslov vstúpiť do kláštora. Vedeli, že ho pritahuje mládež a že by viac mohol pre nu urobiť, keď sa stane diecézny knazom. Istotu získal až v Turíne u don Cafassa. Hoci poznal Janka len krátko, radil mu, aby vstúpil do seminára a že o ostatné sa Pán Boh postará. Janko poslúchol. Takto - cez ľudí - ho Boh zastavil na ceste, ktorá mu nebola určená.

Pri vstupe do seminára mama Margita nezabudla povzbudit svojho syna. Povedala mu:

- Odporúčam ti, aby si celý patril Madone. Priateľ sa s tými, ktorí si uctievajú Pannu Máriu a keď sa staneš knazom, odporúčaj a vždy rozširuj úctu k Panne Márii.

S týmto povzbudením ako klerik prekonával prekážky vo svojej knazskej formácii. Prvú prekážku našiel v menej horlivých seminariostoch. Tu sa držal matkinej rady. Pridával sa k tým, ktorí si uctievali Pannu Máriu a mali radi štúdium a zbožnosť. Medzi takýchto vynikajúcich spoločníkov patril Alojz Cimollo. Tento bol pre neho vzorom čnosti.

Druhou prekážkou mu bola jeho vlastná povaha. Popri všetkých daroch a čnostiach ostal mladý bohoslovec temperamentným synom svojho národa. Veľa námahy ho stalo krotiť svoju ohnivú povahu a bojovať proti svetským lákadlám.

Ako sám spomína, počas štúdií ho istý čas príliš zaujala medzi spolužiacmi oblúbená hra v karty: "Tak som sa na nu sústredil, že som sa po nej nejaký čas nemohol ani modlit ani študovať. Sužovala mi mysel' i obrázok zotvornosť." Preto si dáva predsavzatie, že zanechá všetko, čo by ho odvádzalo od modlitby a apoštola.

Raz sa stalo, že bol pozvaný na hody do blízkej obce. Pozval ho ta strýko. Najprv nechcel ísť, no nakoniec ho uprosili tým, že by bolo treba poslúžiť pri bohoslužbách. Siel teda, ale olutoval to.

Na slávnostnom obede boli prítomní aj takí hostia, ktorí nepoznali mieru v pití a začali robiť výtržnosti. Janko sa pokúsil tých najrozjarenejších mierniť, ale nešlo to. Vela nechýbal a bola by sa strhla bitka. Janko teda vzal klobúk a odišiel. Domov prišiel rozčarovaný a znova si zaumienil, že už nikdy na niečo také nepôjde.

A predsa išiel. Dokonca cez tie isté prázdniny! Zdalo sa mu totiž, že tam bude lepšie.

V kostole sa zdalo, že je naozaj všetko v poriadku. Aj pri stole boli rozumní ľudia, takže slávnosť sa obišla bez výtržnosti. No bol tam akýsi muzikant, ktorý sa dozvedel, že Janko vie hrať na husle. Nedal pokoja, vrazil: "... aby niečo zaťral". Janko sa vyhováral, že nemá husle, že tie visia kdesi doma na klinci. Ale muzikant sa nedal odbiť. Priniesol od kohosi husle, a nie jedny, ale naráz dvoje, a začal sa rozplývať:

- To je krása! Môžeme hrať vo dvojici. Ja môžem hrať prim, vy môžete sekundovať. A hned začal ladiť. Co mal teda Janko robiť? Nič mu nezostávalo, len hrať.. Ale po chvíli

hrania začul podozrivý ruch na ulici pred domom. Ked vrava rástla a začalo aj výskanie, Janko sa vyklonil z okna a ... čo nevidí? Vonku sa to len tak hemžilo tančujúcou chasou. V tej chvíli akoby ho niekto vodou oblijah: To je teda pekné! Kde je moje predsavzatie?! Dokonca som dal podnet k tancovačke a neviem, ako sa to skončí!

Rézne teda vstal, odložil husle a porúčal sa. Ked prišiel domov, zložil husle zo steny a hodil ich na zem tak, že sa podrúzgali:

- Tak, a predsavzatie sa bude dôsledne plniť!

Slovko do ucha

- "Robme dobre každému, zle nikomu!"
- "Hlavnou podmienkou zdravia a dlhého života je čisté svedomie. Ukladaj sa teda každý den na odpočinok so spokojným svedomím, bez strachu zo zatratenia. Dalšími podmienkami sú: práca, miernosť, dobrá spoločnosť a vyhýbanie sa nečistote."
- "V každom nebezpečenstve sa obracajte na Pannu Máriu a ja vás ubezpečujem, že vás vypočuje."
- "Dvomi krídlami môžeme stúpať k nebu: spovedou a prijímaním."

Kňaz Máriin

Dni v seminári, vyplnené štúdiami, modlitbou a asketickými cvičeniami skončili. Po úspešnom zložení záverečných skúšok kľačí Ján Bosco pred svojím biskupom a prijíma knazské svätenie. Má 25 rokov. Vela odriekaní, námah i bolestí ho stalo, kým sa stal knazom. Jeho srdce je teraz plné radosti a vďačnosti Otcovi za tento veľký dar. Novoknáz však vie, že ešte nie je v cíeli. Knazstvo, ktoré prijal, je iba prostriedkom k tomu, aby mohol napíno rozdávať Božiu lásku dušiam, najmä svojim opusteným uličníkom. A to sa bez utrpenia a námah nezaobíde. Vie, že i keď sa celý vloží do tejto služby, jeho sily, čas i schopnosti sú obmedzené a potrieb je tak veľa. Preto celý svoj život kladie do rúk svojej Nebeskej Matky - Pomocnice a Učiteľky. Jej zveruje seba i prácu pre dobro duší.

Nasledujúce roky potvrdia, že Panna Mária prijala ponuku tohto svojho pokorného syna a svojou ochranou i požehnaním sprevádzala každý jeho krok.

Celé jeho knazské účinkovanie je ako šnúra, plná prekrásnych perál - príhod a udalostí, v ktorých sa všetci na vlastné oči budú môcť presvedčiť, čo znamená don Boscovo tvrdenie: "Dôverujte Panne Márii Pomocnici kresťanov a uvidíte, čo sú to zázraky!"

Don Bosco začal okolo seba zhromažďovať opustených chlapcov. Našlo sa ich toliko, že čoskoro nestačila miestnosť vedľa sakristie.

a aj lúky okolo ústavu grófky Barolovej, kde bol vymenovaný za kaplána, sa stáli zakázaným ľudom. Nikde nechceli prijať don Boscových chlapcov. Raz sa vo sne žaloval:

– Neviem, kam mám s nimi íst. Je ich mnoho a nikto ich neznáša.

Vtedy sa mu zjavila nebeská Kráľovná a povedala mu:

– Na Valdoccu je lúka, kde turínski mučeníci Adventor, Solutor a Oktávius podstúpili mučenícku smrť za vieru. Zaved svojich chlapcov na to miesto.

Pri týchto slovách mu krásna Paní dala vidieť nádherný kostol. Stál na spomínanej lúke a bol zasvätený jej. Don Bosco sa dal hľadať miesto, ktoré videl vo sne, ale ho ne-našiel. To už mal štyristo chlapcov, ktorých

zovšadieť vyháňali. Keď ich mal raz v nedelu večer prepustiť, modlil sa vo svätyni Panny Márie Potešiteľky:

- A teraz...kam pôjdeme? Do mesta nie, von z mesta nie...na lúky nie...kam teda? Ubohí chlapci! Sú živí, nemajú ohľad, ale zabavíť sa musia. A potom - dajú sa vychovávať...majú dobré srdce: Bože môj, neopúšťaj nás! Panna Mária Pomocnica, pomôž mi nájsť lúku, ktorú si mi ukázala vo sne. Len v teba skladám celú svoju dôveru!

Cez týžden stretol don Bosca istý Pinardi:

- Prepáčte, vy ste don Bosco?

- Áno, ja som to.

- Počul som, že hľadáte miesto pre akési laboratorium.

- Nie pre laboratórium, ale pre oratórium opravil don Bosco Pinardiho.

- To je jedno. Mám dačo a mohlo by vám to poslužiť. Je to starý dom a okolo sú lúky.

- Podme sa hned pozrieť - nástojil mladý knaz.

Pán Pinardi zaviedol don Bosca na lúky blízko rieky Dory. Keď don Bosco zazrel starý dom s lúkami naokolo, hned si uvedomil, že je to miesto, ktoré mu ukázala Panna Mária vo sne. Bez váhania prenajal niekolko izieb i lúky. Za niekolko dní chlapci spolu s don Boscom úplne zmenili šopu. Na jej mieste stála pekná kaplnka.

- Nateraz je to naša malá bazilika. Ale raz budeme mať tu blízko veľkú baziliku, veľké dvory, veľké domy so školami a remeselníckymi dielnami - prezradil don Bosco prísľuby Panny Márie zo sna.

V roku 1844 mal svojim chlapcom oznámiť, že sa budú stahovať na Valdocco, ale mal s tým plnú hlavu starostí. Až v noci sa mu rozjasnilo. Snívalo sa mu, že sa nachádza uprostred množstva vlkov, kôz a kozliat, baránkov, baranov, oviec, psov a vtákov. Bol ľa ohlušujúca zmes hlasov, ktorá mu nahánaла strach. Naraz sa objavila Pani, oblečená za pastierku a rozkázala mu, aby sa s tými zvieratami vydal na cestu, že ona ich povedie. Išli teda, hoci sám nevedel, kam ho zavedie. Zastávili sa na troch miestach a pri každom zastavení mnohé z tých zvierat premenili sa na baránky, takže ich počet stále rásťol.

Išli dlho, až prišli na lúku, kde sa všetky tie zvieratá pokojne páslí bez toho, aby si ubližovali. Don Bosca to unavovalo, a tak si chcel sednúť. Pastierka mu však prikázala, aby šiel dalej. Prešli kus cesty, až sa našli na priestrannom ihrisku, okolo ktorého bolo stíporadie a v pozadí bol kostol. Už štyri pätiny všetkých zvierat sa premenili na baránky. Bolo ich veľmi mnoho. Vtom mu prišlo na pomoc niekoľko iných pastierov, no i dlho nevydržali a odísli. Tu sa však stal nový zázrak. Mnoho baránkov sa premenilo na pastierov a bolo ich stále viac. Začali sa rozdeľovať a rezchádzsať, aby zhromaždovali ďalšie stáda na iných miestach.

V jednej chvíli chcel don Bosco odísť slúžiť svätú omšu, ale Pastierka mu naznačila, aby sa pozrel na juh. Keď to urobil, uvidel pole, na ktorom rastla pohánka, zemiaky, kapusta, kukurica a iné plodiny.

- Pozri sa ešte raz - povedala Pastierka. Don Bosco sa ta pozrel - a čo neuvidel! Prekrásny chrám, z ktorého sa ozývala hudba a spev. Toto ho nútilo, aby don vstúpil. Keď vošiel dnu, zbadal velikánsku bielu stuhu a na nej nápis: "TU JE MOJ DOM. ODTIAL VÝJDE

MOJA SLÁVA." Don Bosco sa spýtal Panej, čo to všetko znamená. Ona mu odpovedala:

- Všetko sa dozvieš, keď to uvidíš na vlastné oči.

- Ved ja sa dívam vlastnými očami-povedal. V tom na kostole sv.Františka z Asissi zaznel zvon a don Bosco sa prebudil.

Od tej chvíle sa don Bosca zmocnila nevýslovňa túžba postaviť na čest Panny Márie Pomocnice kresťanov chrám, ako ho videl vo sne.

Dal pripraviť plány a oboznámil s nimi mestské úradu. Pole, na ktorom don Bosco uzrel vo sne chrám, bolo od orátoria oddelené verejnou hradskou. Don Bosco bol presvedčený a neváhal vysloviť, že táto hradská bude magistrátom mesta zrušená a vchod k orátoriu bude predĺžený do ulice zvanej Cottolengo. A tak sa aj stalo.

Kostol mal dostať názov "Chrám Panny Márie Pomocnice kresťanov". Jeden zo stavebných inžinierov, keď číтал projekt, nazval toto pomenovanie nezmyslom. Aj úrady žiadali iné pomenovanie pre kostol. No don Bosco zručne obišiel všetky ťažkosti a v marci 1864 kúpil pozemok a položil základný kamen. Po obdržaní stavebného povolenia, išiel sa podakovať hlavnému inžinierovi. Keď tento zbadal, že don Bosco ponechal kostolu predsa len pôvodný titul, povedal mu:

- Nemyslel som si, že sa budete tak húževnatý pridŕžať svojej mienky.

Don Bosco však vedel, že stavba chrámu sa uskutoční len s pomocou Panny Márie Pomocnice. Keď stavbu začal, mal totiž len 40 centisimov /halierov/! A Panna Mária sa skutočne postarala, aby sa vždy našli dobrodinci s potrebnými peniazmi alebo darmi pre nový

chrám, "Sém Boh hýbe ľudskými srdcami" - píše don Bosco. "On im vnuke, že práve to poslú, čo nám je najviac potrebné." Takto posielal istý univerzitný profesor z Ríma omšový kalich. Aké si dobrá paní zas zaobstarala potrebné kostolné prádlo. Od iných prišli omšové rúcha. Istý pán Dario daroval na oltáre svietniky, kríže a tabuľky s predpísanými omšovými modlitbami.

V krátkom čase bolo všetko zaradenie počromade. Ktosi sa postaral ešte i o povražy na zvony. Zaujímavé bolo to, že nikto nebisal týmto dobrodincom z rôznych krajov, čo don Bosco potrebuje. Veci prišli tak, že ani jedna nebola dvojmo, a zároveň nič nechýbalo!

Vďaka mnohým zázračným udalostiam, stavba chrámu Panny Márie Pomocnice rýchlo napredovala. Don Bosco sa teraz zaoberal myšlienkom, kde nájsť vhodného umelca, ktorý by namaloval obraz na hlavný oltár chrámu. Po mnohých poradách sa rozhodol pre maliara Tomáša Lorenzoného.

Ked don Bosco prvýkrát načrtol maliaroví svoj plán, tak maliar, ako i ostatní prítomní boli uchvátení jeho veľkolepými predstavami. Don Bosco vysvetlil svoje myšlienky asi v tomto znení:

- Na obraze nech tróni Panny Mária medzi chórmi anjelov. V jej bezprostrednej blízkosti nech stoja dookola svatí apoštoli, mučeníci, proroci, panny a vyznávači. V spodnej časti obrazu nech sú zobrazené veľkolepé víťazstvá Panny Márie nad nepriateľmi a všetky národy zeme, ktoré prosebne spínajú ruky k nebesiam...

Don Bosco to rozprával s takou oduševnenosťou, istotou a znalosťou každej podrobnosti, akoby mal obraz už hotový pred očami.

Kedď dokončil svoj opis, umelec sa ho spýtal:

- Don Bosco, a kam by ste chceli vyvesiť ten obraz?
- Do nového chrámu Panny Márie Pomocnice.
- A bude tam pren miesta?
- A prečo by nebolo?
- Aby som mohol namaľovať všetko, o čom ste hovorili, potreboval by som plátno veľké ako dvor kráľovského zámku. Ináč postavy budú také maličké, že ich bude možné rozlišovať len s pomocou zväčšovacieho skla.

Don Bosca sa až teraz zbadal, že jeho plány sú príliš veľkolepé a že sa nebudú dať uskutočniť v celom rozsahu.

Hlavná myšlienka sa však predsa podarila.

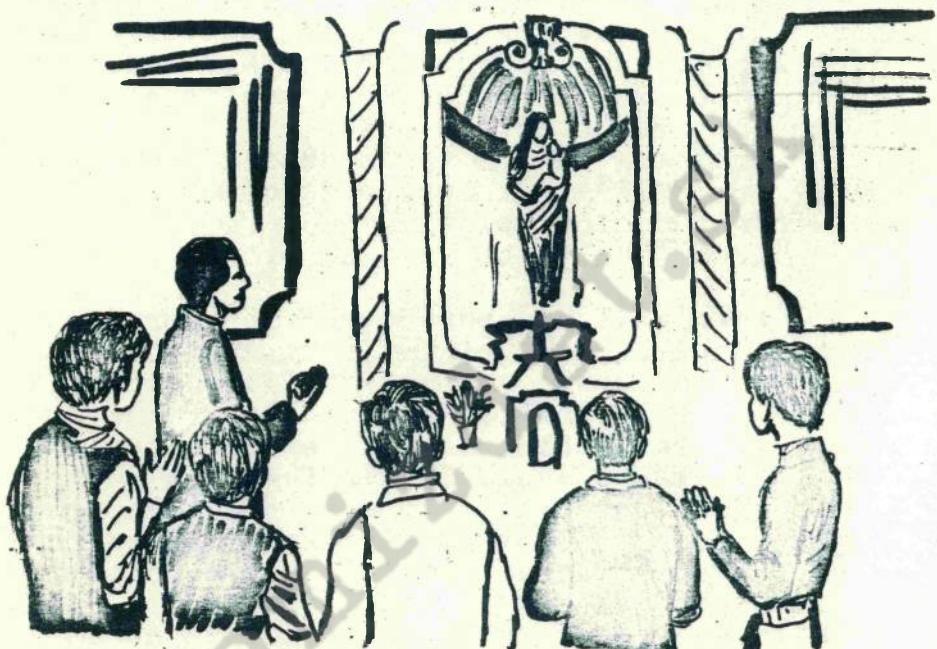
Ktokolvek dnes pozerá na tento obraz, na ktorom umelec pracoval tri roky, musí byť dojatý a jeho srdce naplnené veľkou dôverou a láskou k Panne Márii. Najsvätejšia Panna drží v pravici žezlo a na ľavej ruke pestuje malého Ježiška. Syn Boží vystiera obe rúčky, akoby chcel povedať: "Proste neustále moju Matku, lebo jej som zveril všetky svoje poklady." Poniže stoja apoštoli a evanjelisti, ktorí akoby nás posmelovali: "Krestania, hľadajte Pomocnicu! Ponáhľajte sa k jej nohám!" Celkom dolu sú znázornené vršky mesta Turína. Na ich úpätí vidno don Boscovo oratórium s chrámom Panny Márie Pomocnice.

Kedď boli práce ukončené a bazilika dňa 9. júna 1868 slávnostne konsekrovaná, prichádzali don Boscovi mnohé blahoželania. On mal na ne len jedinú odpoveď:

- Nie ja som pôvodcom tohto chrámu a týchto mimoriadnych udalostí. Chudobný don Bosco bol len úbohým nástrojom v rukách láskavého

Péna Boha a najsvätejšej Matky Božej, aby sa toto dielo uskutočnilo. Ja som neprispel ničím. Kostol si postavila sama Panna Mária. Každá tehla a každý predmet tohto chrámu predstavuje nám nejakú milosť a vyslyšanie Panny Márie Pomocnice kresťanov.

Slovko do ucha

• "Dôverujte Panne Márii Pomocnici a uvidíte, čo sú zázraky!"

Otec a priateľ mladých

Don Bosco bol mužom všestranných záujmov, schopností i činností. Bol horlivým knazom, spisovateľom, staviteľom chrámov... Všetko, čo podnikal, malo jediný cieľ - osláviť Pána Boha záchrannou čo najväčšieho počtu mladých ľudí. Ani s pribúdajúcim vekom a starostlami nezabudol na to najdôležitejšie, k čomu ho Boh povolal. Svojím priateľským štýlom a otcovskou láskou sa približuje k srdcu chlapca a ulahčuje mu cestu k svätému životu.

Prvé slová, ktoré počul novoprijaťý chlapec v jeho izbe bolí:

- Ako som rád, že ťa vidím! Prišiel si dobrovoľne, pravda? A teraz mi povedz, ako sa volás a odkiaľ si.

Povypytoval sa ho na rodičov, súrodencov, na pána faréra, na združenie, a potom:

- Máš rád chlebíčky? Chutia ti? Chlapec sa osmelil, uzávretosť ho prešla.

Vtedy svätec zvážnel:

- Pohovorme si o tom, čo je najdôležitejšie! Vieš, chcem, aby sme boli priatelia. Chceš byť mojím priateľom? Chcem ti pomôcť, aby si zachránil svoju dušu. Ako to vyzerá s tvorou dušou? Bol si doma dobrý? Ale teraz budeš ešte lepší, však? Chcem, aby sme prišli spolu do raja. Rozumieš, čo od teba chcem? Vyhľadáš ma? Pozri, budeme spolu rozprávať celkom dôverne. Poviem ti krásne veci, ktoré sa ti budú páčiť. Budeš spokojný.

Inokedy stretol na dvore nového žiaka. Pýtal sa ho na nejaké maličkosti a potom poviedal:

- Chcem, aby si sa stal mojím veľkým priateľom. Vieš, čo znamená byť priateľom don Bosca?

- To znamená, že mám byť poslušný.
- Byť priateľom don Bosca znamená, že mi budeš pomáhať.
- A v čom?
- V jedinej veci: že mi pomôžeš zachrániť svoju dušu.

František Besucco prišiel do orátoria roku 1863 vo svojich trinástich rokoch. Bol veľmi chudobný. Doporučil ho jeden z knazov. Bol už niekoľko dní v oratoriu, ale don Bosco ho dosiaľ neviadal.

Až jedného dna, počas rekreácie, zbadal chlapca, horala, strednej postavy, ktorý sa s roztrvorenými očami díval na hrajúcich sa chlapcov.

Ked zbadal don Bosca, usmial sa naňho a išiel priamo k nemu. Povedal mu, že by rád študoval, aby sa mohol stať knazom. Ked začal don Boscovi rozprávať, ako mu jeho farár

pomáhal, kde len mohol, vytryskli mu z očí slzy. Chlapcova vďačnosť farárovi svätcu dojala.

- Ak chceš byť dobrým, usiluj sa o tri veci a všetko pôjde dobre - povedal mu.

- Ktoré sú to?

- Veselosť, štúdium a zbožnosť.

Po uliciach hľadá tých chlapcov, ktorí v hľúckoch hrajú karty. Bola to obyčajne ich týždenná výplata, o ktorú sa hralo. Peniaze ležia na vreckovke, rozprestretej na chodníku. Uchopíť ju za štyri rohy nie je pre don Bosca ľahké. Náhlivo odchádza.

Chlapci vyskočili za ním. Nebolo ľahké dosiahnuť ho. Volá, aby sa nebáli o svoje peniaze - že im ešte niečo prídá, s čím budú spokojní.

Tak dobehol až k bráne orátoria. Kaplnka je plná chlapcov, na kazateľnici don Borel. Vtom vbieha do kaplnky don Bosco a za ním celá tlupa chlapcov. Príchod vzbudzuje vzrušenie. Starí návštevníci orátoria sa tešili na to, čo príde, noví s úžasom očakávajú, čo nastane. Zrazu don Bosco žvola:

- Mandľové koláče! Kto kúpi mandľové koláče?

- Výjdí z kostola! Či si na trhu? - obracia sa k nemu kazateľ.

Tak sa medzi obidvoma knázmi začína dialóg, už vopred pripravený, v ktorom sa čo najživšie prejednáva otázka o svätení nedele, o úcte k posvätným miestam, o zlých hráčach, o kliaťi, o spovedi...

Novoprihodiaci chlapci všetko pozorujú ako omráčení - bez dychu. Po pol hodine, keď sa dialog skončil, začali litanie. No chlapci - hráči sú už nespokojní. Prichádzajú k don Boscovi a ticho žiadajú, aby im vrátil ich peniaze. On im šepká, aby počkali ešte

malú chvíľku, že po požehnaní im ich vráti.

Fččkali. Potom s nimi vychádza z kostola, priateľsky sa k nim prihovára, vráti im peniaze, nejaký darček prídá - a pozve ich najbližšiu nedelu do oratoria. Dá si od nich prisľubiť, že už nebudú hrať karty a sám im miesto toho ponúka peknú zábavu v oratoriu.

Najbližšiu nedelu sú tu do jedného...

Roku 1863 náhle zomrel otec mladíka Salu, ktorý bol vrátnikom. Don Bosco ho pozval na obed do jedálne. Chlapec ešte o ničom nevedel. Prekvapený vstúpil a pýtal sa, čo si don Bosco praje.

- Bol by som rád, keby si sí so mnou dal kávu - povedal svätec vľúdne a pomaly mu rozpovedal, čo sa stalo.

Sala prepukol v pláč, ale don Alasonatti mu šepkal do ucha:

- Zomrel ti otec, ale zostal ti druhý!

Sala sa neskôr stal knazom a vždy sponímal na lásku don Bosca, ktorá mu v tej chvíli bola taká vzácna.

Ked sa don Bosco dozvedel, že rodičia klerika Ruffina sú v tiesni, zavolał ho k sebe a dal mu pre nich 50 lír. Pri jeho ustačnom nedostatku penazí to bol pre neho dar priam kráľovský.

Najväčší nával k nemu bol v sobotu a pred sviatkami. Vtedy býval don Bosco bez prerušenia 10 - 12 hodín v spovednici! Ked prichádzala polnoc, býval taký unavený, že v spovednici usínal. Vtedy kajúčnik poklakol k jeho nohám a tiež si zdriemol. Ráno potom sekristia poskytovala zvláštny obraz. Jeden chlapec snal kľaciac hľavou opretý o stenu,

iný spal v levici, ďalší skrútený na zemi s hľavou opretou o lakte, iný opretý o chrbty kamarátov či o stenu... Ked sa prebudil don Bosco, hned si to všimol aj niektorý z chlapcov. Na jeho úsmev usmial sa tiež...

- Ist domov? Nevyplatí sa! Budeme sa spovedať - a pokračovali.

Svitalo. Sakristia sa začínala plniť novými chlapcami, ktorí si privstali na spoved. A tak to šlo až do deviatej alebo desiatej hodiny dopoludnia, ked don Bosco začínał slúžiť svätú omšu.

Zvlášť si všímal kominárov, chlapcov zo Savojska, ktorí nemali v Turíne žiadnych známych. Kronikár Lemoyne spomína príbeh o zúriavej hádke medzi kominárikom a čističom topánok, ktorý z nich je väčším priateľom don Bosca.

- Ja som bol uňho na spoved!
- Ja tiež!
- Mne dal medailónik!
- Mne obrázok!

Vtom sa okolo nich ponáhla don Bosco s don Cinzanom. Zverujú sa mu so svojím problémom. On im na to ukazuje ruku, palec a ukazovák, a pýta sa ich, ktorý prst má mať radšej.

- Vidíte, ste ako prsty mojej ruky. Tak mám rád všetkých svojich chlapcov.

Nastal večer. Chlapci sa začínali rozchádzať domov. Don Bosco bol nesmierne unavený, sotva stál na nohách.

- Vyprevadte nás kúsok - prosili chlapci.
- Nemôžem - bránil sa.
- Jediný krok! - prosili. Priali si, aby im ešte čosi povedal. Sotva s nimi prešiel kúsok cesty, prosíkali ešte:

- Ešte kúsoček!
- Ale dosť, dosť! Som unavený, nechajte ma prosil.

- Slovíčko! - volali.

Bol ich celý zástup. Ľudia a vojací, vraca-jući sa z hostincov, pribehli, aby zistili, čo sa to deje. Videli don Bosca, ako vystúpil na hromadu kamenia a ked zaspievali dve-tri strofy mariánskej piesne, urobil im krátky príhovor.

- A teraz, dobrú noc! - riekol.

- Dobrú noc -volali hľasy pretekajúce lás-ko.

Chlapci utekali k svojim domovom, lebo bolo už neskoro. Aj don Bosco sa vracaj domov, no bol taký unavený, že sa nemohol ani navečerať. Vrhol sa na lôžko tak, ako bol.

- Si ešte živý? - pýtala sa ho mama Margita.

No on, upadnúc do hlbokého spánku, jej hlas už nepočul.

V máji 1847 prišiel k don Boscovi chlapec a s pláčom ho prosil, aby ho nechal prenocovať v nejakom kúte svojho príbytku. Ked ho matka Margita videla plakať, rozplakala sa tiež. Potom vyšla s don Boscom na dvor, nazbierali kusy tehál, urobili z nich podstavec na slemník a ustlali mu uprostred kuchyne. Na druhý den mu don Bosco našiel prácu. Na byt a stravu zostal chlapec unho.

Dalsieho stravníka a nocľažníka našiel don Bosco raz večer na ulici, kam ho vyhodil jeho domáci pán. Chlapec bol dvanásťročný, úplná sirota. Usedavo plakal a tažko sa dal utfísť.

- Tu je druhý syn, ktorého nám Boh poslal - povedal matke, ked chlapca priviedol domov.

Takto si v krátkom čase založil rodinu siedmich chlapcov. Do roku 1848 ich bolo 13.

Sém pre nich šil šaty, opravoval topánky, strihal im vlasys, urobil pre nich lavice. Matke pomáhal pri vaření a nosil vodu do kuchyne. Mal radost, keď im chutilo. Takto ich ponúkal:

- Len sa s chutou najedz. Urob česť kuchárovi. Ja som varil.

Tiež sa im zdalo, že polenta bola zvlášť dobrá, keď varil don Bosco.

- Pridal by som do nej kúsok mäsa, keby som ho mal. Ale počkáme, až nájdeme vola bez pána a potom budeme veselí - žartoval s nimi svojím milým spôsobom.

Bolo to v Turíne roku 1848. Don Bosco si zašiel k holičovi, aby sa dal oholiť. Ako obyčajne, pustil sa do reči s učnom, aby sa s ním spriatelielil.

- Ako sa voláš, môj dragý?

- Carlino Gastini.

- Máš rodičov?
- Iba matku. Otec mi už zomrel.
- Koľko máš rokov?
- Jedenásť.
- Bol si už na prvom sväтом prijímaní?
- Ešte nie.
- Chodíš na náboženstvo?
- Ked môžem, veľmi rád.

Vychovávať značí chlapcom dôverovať a mať ich dôveru. A preto don Bosco ponúka veľký dôkaz dôvery:

- Výborne Carlino! A teraz ma pekne oholiš.
Majster vyskočí:

- Prepánajána, dôstojný pane! Neopovážte sa! Tento chlapec by mohol holiť ešte tak psa.

No don Bosco sa už rozhodol.

- Ak to váš učen raz neskúsi, tak sa to nikdy nenaučí!

- Tak sa to bude učiť na koži niekoho iného.

- To je ohromné! A vari má moja brada väčšiu cenu, ako brada iných ľudí? Ostatne, povedzte, volám sa "bosco", a to v piemontskom nárečí značí "drevo". Mám teda bradu z dreva. Hlavná vec, že mi náš priateľ neodreže nos. Na ostatnom nezáleží.

Pod neskúsenými chvejúcimi sa chlapcovými rukami je don Bosco do pláču i do smiechu. V zrkadle vidí svoju tvár. Je ako zemepisná mapa. Nakoniec chlapcovi - neholicovi dá štedré obslužné a na rozlúčku povie:

- Výborne! Bude z teba slávny holič.

•
•

Diecézny knaz don Garigliano spomína: "Raz som šiel s don Boscom po Turíne. Ked sme prichádzali ku kostolu Najsvätejšej Trojice, stretli sme tu neogabaného, bezocivého výrastka. Don Bosco sa zastavil, pozdravil ho a opýtal sa ho, kto je.

- Kto som? Čo vás do toho? A kto vlastne ste vy? - ohradil sa chlapčec.

- Ja, eko vidíš, som knaz, ktorý mé rád mladých. Zhromaždujem ich po nedeliach na jednom mieste blízko rieky Dory nedaleko útulku. Potom im dačo podarujem, zabávam ich a oni sa mi odplácajú láskou. Som don Bosco. No a teraz, keď som sa predstavil, mám právo aj ja vedieť, kto si ty.

- Ja som chudobný mladík bez práce, bez otca a bez matky. Hľadám robotu.

- Dobre. Pomôžem ti. Ako sa voláš?

Chlapec povedal don Boscovi meno a don Bosco pokračoval:

- Tak počúvaj. V nedelu ťa čakám so svojimi mladíkmi. Príď, zabavíš sa a potom ti nájdem dajakú prácu. Pousilujem sa urobiť ti radosť.

Chlapec sa na chvíľu zahľadel don Boscovi do očí a potom nevlúdne povedal:

- To nie je pravda!

Don Bosco vytiahol z vrecka mincu, strčil mu ju do ruky a povedal:

- Ale éno, je to pravda. Príď a uvidíš! Mladík sa pochybovačne pozrel na mincu a povedal:

- Don Bosco... prídem. Ak by som v nedeli neprišiel, tak ma nazvite luhárom.

Chlapec skutočne prišiel a vytrvalo chodil do oratoria. A myslím, "zakončil don Gagliano, "že teraz je knazom vašej kongregácie, lebo keď som občas prišiel do oratoria k don Boscovi na návštěvu, videl som ho ako klerika.

Muž zázrakov

Don Bosco mal dar robiť aj zázraky. Zachovalo sa nám veľa svedectiev o zázračných udalostach z jeho života. Aj týmto nebo potvrdzovalo, že stojí na jeho strane a rozlievalo svoje požehnanie na pozemský i večný život jeho blízkych.

Don Bosco vyučoval katechizmus aj na námestí. Aj tam kázal, ale jednoducho, po domácky.

V roku 1846 ho na Porta Palazzo obklúčilo množstvo ľudí a on ich začal poučovať, ešte je potrebné počúvať slovo Božie. Medzi poslucháčmi bola aj skupina namyslených a nezbedných chlapčískov, ktorým sa nepáčilo počúvať a vystrájali. Don Bosco ich viackrát upozornil, aby boli ticho, ale márne. Istý Botta zvolal:

- Nechceme počúvať žiadne kázne!
Vtedy mu don Bosco povedal:

- Ale, ale! A čo, keby si hneď teraz oslepol? Aj potom by si nechcel počúvať slovo Božie?

- Rád by som videl, kto by bol schopný niečo také urobiť!
A o chvíľu sa obráti na kamaráta a s hnevom zahromží:

- Ty zbojník! Prečo utekáš odo mňa preč?
Máš strach? Pod sem!

- Ved som pri tebe - odpovie kamarát.

- Ale ja ťa nevidím... Ako? Ved ja nič nevidím - zvolal chlapec.

Všetkých pojal strach a začali prosiť Boha, aby mu vrátil zrak. Aj sám Botta prosil:

- Don Bosco, modlite sa za mňa! Prosím o odpustenie.

A hodil sa s plačom na kolenná. Don Bosco povedal kajúcnikovi:

- Dobre, olutuj svoje hriechy. Ja sa budem modliť a ty mi musíš slúbiť, že pôjdeš na spoved a že pristúpiš k svätému prijímaniu. Potom ti Pán Boh vráti zrak.

- Hej, chcem sa hned vyspovedať!

A stalo sa tak, ako don Bosco povedal.

V oratóriu bol veľký sviatok. Niekolko sto chlapcov sa chystalo k svätému prijímaniu. Don Bosco slúžil sv. omšu v presvedčení, že v tabernákule je obvyklé ciborium, plné konsekrovaných hostí. Ale pri prijímaní bol trpko prekvapený, keď zistil, že ciborium je skoro prázdne. Nechcel, aby takto chlapcov zostało bez sv. prijímania, preto pozdvihol oči k nebu a potom začal rozdávať sv. prijímanie. Na veľké prekvapenie kostolníka Buzzettiego, ktorý pred omšou zabudol položiť na oltár nové hostie, dostalo sv. prijímanie všetkých 650 chlapcov.

Po sv. omši vyrozprával Buzzetti niektorým chlapcom, čo sa stalo, a na dôkaz im ukázal ciborium plné hostí, ktoré zostało v sakristii.

O 15 rokov neskôr, keď o tomto zázraku don Bosco rozprával, spýtali sa ho prítomní, čo pritom cítil. A on odpovedal:

- Bol som dojatý, ale pokojný a uvedomil som si, že zázrak premenenia je väčší ako zázrak rozmroženia hostí. Nech je vo všetkom zvelebený Boh!

V roku 1849, v nedelu na Všechsväťach, po cvičení šťastnej smrti, zaviedol don Bosco chlapcov na cintorín, aby sa pomodlili za duše v očistci. Potom ich potešíl správou, že doma, na Valdoccu, ich budú čakať pečené gaštanov. Kúpili ich zo tri vrecia.

Ale matka Margita upiekla len časť z nich, a nie všetky. Prvý to zbadal Buzzetti a povedal hned, že to pre všetkých nebude stačiť. Ale už bolo neskoro.

Don Bosco si stal k dverám a začal rozdávať. Ked Buzzetti videl, ako rozdáva plným priečasťím, povedal:

- Don Bosco, čo to robíte? Takto sa všetkým neujde. Ak budete takto štedro dávať, ani polovici sa nedostane.

- Ba hej, ved sme ich nakúpili za tri vrečia!

- Ale matka Margita ich nedala všetky upieť. Okrem týchto v košíku viac niet.

Don Boscovi bolo ľuto zmenšiť porciu, preto povedal:

- Dajme každému, čo mu patrí! Dokial' vystačí - a dával dalej ako predtým.

Buzzetti len pokyvoval hlavou, viďiac, ako gaštanov ubúda, až v košíku zostalo len pre dvoch alebo troch chlapcov. A to dostala zatiaľ len tretina všetkých prítomných!

A tu sa začal diať zázrak. Don Bosco načieral, a gaštanov neubúdalo. Buzzetti, celý bez seba, videl, ako ďalších 400 chlapcov došlo svoju porciu. Nakoniec ešte jedna porcia zvýšila. Tá bola isto don Boscova, ktorému Panny Mária prepustila svoj diel.

Ked chlapci, najmä tí, ktorí boli najbližšie a videli, ako gaštanov ubudlo, zbadali, čo sa stalo, začali kričať:

- Don Bosco je svätý! Don Bosco je svätý!

Na pamiatku tohto zázraku don Bosco nariedil, aby sa večer pred sviatkom Všetkých

svätych rozdávali každý rok pečené gaštanov, a to všetkým chlapcom oratoria!

Mimoriadne veľa zázrakov sa okolo don Bosca dialo počas stavby chrámu Panny Márie Pomocnice. Stavba stála veľa penazí a niektoré penaženky sa otvárali iba po Božom zásahu.

16. novembra bolo treba vyplatiť staviteľovi 4000 lír. Don Rua, don Boscova pravá ruka, sa ešte s jedným pomocníkom vybral skoro ráno do mesta. Aj keď pochodili takmer všetkých známych a dobrodincov, podarilo sa im doobeda zozbierať iba 1000 lír. Odpoludnia sa vybral do mesta sám don Bosco. Dlho blúdil bez cieľa, až sa dostal do štvrti, kde nemal známych bohatších dobrodincov, v ktorých pomoc by mohol dúfať. Sám sa divil, kam sa to až dostal, keď ho tu zrazu oslovi akýsi pan-ský sluha:

- Dôstojný pán, nie ste vy náhodou don Bosco?

- Áno, som. Čím by som vám mohol poslužiť?

- Aké šťastie - povedal sluha - že som vás stretol. Môj pán je ťažko chorý a veľmi vás prosí, aby ste ho prišli navštíviť.

- A býva veľmi ďaleko?

- Nie, len tu na rohu ulice.

Sluha zaviedol don Bosca do blízkeho paláca. Keď ho užrela domáca pani, riekla:

- O, don Bosco, keby ste vedeli, kol'kokrát sme vás už dali hľadať, ale ani raz ste nebolí doma. Dúfala som, že Panna Mária Pomocnica na váš príhovor uzdraví môjho chorého manžela. Teraz je však už neskoro. Lekári tu mali včera poradu a sú presvedčení, že pre môjho muža už nedeje na záchrannu.

- A bola aj Panna Mária na tej lekárskej porade? - spýtal sa don Bosco. - Lebo až ona nebola, tak tá vizita nebole dôkladná.

lebo chýbal hlavný ošetrujúci lekár. Povedzte mi, milostivá pani, akú chorobu má váš manžel?

- Je vo veľmi ťažkom stave, lebo prešiel viacerými chorobami. To najhoršie je, že teraz má vodnatielku. Lekári ho viackrát opevali, no teraz sa ho už neodvážia, lebo operáciu by nevydržal.

Medzitým vstúpili do miestnosti, kde na posteli ležal nevládny starší pán. Ten spoznal don Bosca a prosil ho, aby mu pomohol.

- A odkedy ste chorý?

- Už tri roky sa strašne trápim na tomto ľôžku a ani pohnúť sa nevládzem. Lekári sa už vzdali všetkej nádeje na moje uzdravenie.

- Nechcete sa trochu prejsť?

- Ja a prejsť? - odvetil smutne chorý. - Vy žartujete. Mna už nikto neuvidí prechádzať sa. Naopak, čoskoro ma odprevadíte na poslednej ceste.

- Ak ma poslúchnete, ešte dnes si výjdete na prechádzku - peši, alebo na koči s poľou s vašou panou.

- Don Bosco, toľko nežiadám. Ak sa mi len trochu uláhčí, som ochotný prispieť milodom na vaše dielo.

- Hľa, je tu veľká príležitosť! Potrebujem 3000 lír na stavbu kostola.

- Uistujem vás, že ak mi pomôžete, na konci roka budem na vás pamätať.

- Ale ja potrebujem tie peniaze už dnes do večera!

- Dnes večer?!... No ale kde ich mám vziať? Ved človek nemá naraz toľko penazí po ruke. To by som musel poslat do Národnej banky a dať vymeniť šek.

- Ked je to tak, treba ísť do banky.

- Ale kto pôjde?

- Nuž, len vy.

- Ja?... Ja mám ísť do banky? Vy sa mi posmievate, dôstojný pán. Vidíte, aký som spuchnutý a nevládny.

- Co je nám nemožné, Pánu Bohu je ľahko možné. Dôverujte Panne Márii Pomocnici a ona vás uzdraví.

Don Bosco potom zvolal celú rodinu i služobníctvo. Spolu s nimi - bolo to asi 30 osôb - si poklakol na zem a viedol pobožnosť k Božskému Spasiteľovi a k Panne Márii Pomocnici. Nato opuchlina chorého zmizla a jeho telo nadobudlo prirodzený tvar. Don Bosco rozkázal, aby priniesli chorému šaty. V tej chvíli vstúpil do miestnosti ošetrujúci lekár. Keď zbadal, že nemocný sa chystá vstať z posteľa, protestoval proti tejto neopatrnosti. Ten však na nič nedbal a začal sa obliekať. Sluhovia mu chceli pomôcť, no don Bosco ich zadržal. Uzdravený sa musel obliecť celkom sám. Na všeobecný úžas si zajedol a rozkázal zapriahnuť do koča. Bez akejkolvek pomoci potom zbehol po schodoch, nastúpil do koča a odišiel. Onedlho sa vrátil a odovzdal don Boscovi slúbených 3000 lir. Nevedel nájsť slová, ktorými by mu vyjadril svoju vdačnosť, iba stále opakoval:

- Ja som zdravý, ja som úplne zdravý!

Slovko do ucha

- "Priпomen si každý večer: keby sem mal tejto noci zomrieť, aký by bol môj osud?"
- "Buď poslušný a staneš sa svätým!"
- "Radostou Ježiša a Márie sú mladí!"

Apoštol modernej doby

Ako vychovávateľ bol don Bosco odvážny. Neraz si ďal i po nezvyčajných "tahoch", ktoré mu umožňovali získať nových chlapcov.

Raz, keď prechádzal námestím popri kostole, zazrel hlúčik nahánajúcich sa chlapcov. Don Bosco má za hrst balených bonbónov a veľkú túžbu priblížiť sa k týmto neznámym.

- Chlapci, kto chce bonbony? Kto ma chytí, ten ich má! - A dáva sa do behu. Chlapci za ním s mimoriadnym revom. Ale don Bosco je v behu trénovaný. Dokáže i zaklučovať. Toto chlapcom nedá. Žeby nechytili toho knaza! - a ženú sa za ním s ešte väčšou chuťou.

Znenazdajky don Bosco vybehne po schodišti ku kostolnému dverám a chlapci za ním. Tam sa zastaví a oni ho dobehnú.

- Výborne, výborne! - utiera si pot z krku a tváre. - Dám vám ich, ale počkajte chvíľočku. Sadnite si na schody, niečo vám poviem.

Je to trochu katechizmu, šitý práve na nich. Len maličko; potom sa slávnostne rozdelujú bonbony.

- Ciao, amici - čau priatelia!
A už ich pozýva do oratória...

Do svojho apoštolačtu chcel don Bosco zapojiť každú ruku, každé ochotné srdce. Po vzbudení tajomnými snami a videniami hľadal veľkodušných ľudí, ktorí by boli ochotní

zrieknuť sa svojho života, svojich plánov a úplne sa dať k dispozícii Bohu a dušiam ako apoštoli mladých.

Raz sa don Bosco okolo poludnia vracať domov. Na plote, ktorým bol ohrazený jeho dvor a záhrada, zbadal mladíka. Býval tu nedaleko. Ruky i tvér mal špinavú a mal oblečenú zamastenu blúzu.

Don Boscovi sa doposiaľ nepodarilo nadviazať s ním nijaké styky. Chlapec sa stále zdržíval chodiť na bohoslužby. Don Bosco ho však poznal z rečí. Chudák, povyvádzal toho už mnoho a prišívali mu za golier ľažké priesťupky. Don Bosco sa k nemu priblížil so žiarivým úsmevom, ktorému sa nedá odolať, a srdce ho pozdravil.

- Dobrý den - odpovedal chlapec so sklonenou hlavou, takže mu vlasy padali do čela.

- Som veľmi rád, že som sa s tebou stretol. Dnes mi musíš urobiť radosť... a nehovor, že nie!

- Ak môžem, tak veľmi rád.

- Samozrejme, že môžeš. Dnes budeš obedovať so mnou.

- Ja a obedovať s don Boscom?!

- Áno, ty... Vieš, dnes som sám...

- Ale vy sa mylite. Zamenili ste si ma s niekým iným. Ved ma ani nepoznáte.

- Ale, poznám ňa. Si predsa synom toho a toho.

- Áno, ale povyvádzal som toho strašne veľa. Ani si to neviete predstaviť.

- Aj tak si ňa pozývam na obed.

- Vy sa chcete so mnou občaňovať?

- Len nijaké poklony. Je to už rozhodnuté. Podľa so mnou!

- Istť takto? V takom stave sa neopovažujem. Keby som sa mohol najprv vyspovedať...

- Vyspovedaš sa, ak to uznáš za vhoucú v sobotu večer, alebo v nedelju ráno. Ale čas ideš so mnou na obed.

- Pojdem inokedy. Matka o tom nevie a čaká ma doma.

- Tvojej matke odkážeme, že dnes obeduješ u don Bosca. Pán Pinardi k vám ochotne dako-
ho pošle.

- Ale pozrite sa, aký som špinavý. Mal by som sa ísť poumyvať a prezliecť. Takto sa hanbím.

- Nie, nie, nie. Chcem ťa takého, aký si, Teším sa, že budem môcť s tebou stráviť ne-
jakú tú hodinku.

- Ale... ale...

- Tu neobstojí nijaké "ale". Podľ, polievka je už na stole.

- Ked si to želáte, tak podme.

A išli. Ked mama Margita zbadala tohto hosta, povedala ticho don Boscovi:

- Prečo si sem priviedol takého špinavého chlapca? Kde si ho našiel?

- Nehovorte tak - odpovedal don Bosco. - Je to môj priateľ. Správajte sa k nemu pekné.

A obedovalo sa. Chlapec sa od toho dna začal meniť a stal sa z neho poriadny mladík.

Ked niektorí knazi v Turíne počuli o don Boscových prvých úspechoch, a najmä o jeho ďalších plánoch, začali krútiť hlavou. Don Bosco však smelo tvrdil:

- Príde čas, keď budem mať kostoly, ústavy, školy, pracovne, oratóriá, ihriská, mnoho klerikov, knazov a laických pracovníkov, ktorí mi budú pomáhať.

- Ale, don Bosco, nezdá sa vám, že prehána-
te? - dohôvárali mu ostatní.

- Prehánam? Veru nie! Budem mať raz ústavy nielen v Piemonte, ale po celom Taliansku, ba aj v Európe a po celom svete - tvrdil don Bosco.

A život potvrdil jeho slová.

Ked sa don Boscovi duchovní synovia - saleziáni rozšírili po Taliansku a iných krajinách, don Bosco chcel, aby v saleziánskom apoštolské spolupracovali aj tí, čo žijú vo svojich rodinách. Učitelia, remeselníci, majstri, profesori, otcovia a matky rodín, novinári, spisovatelia a umelci sa môžu stať "saleziánskymi spolupracovníkmi" - akýmisi vonkajšími saleziánmi. Ich povolením nie je spolupracovať len na saleziánskych dielach, ale aj pomáhať miestnym duchovným a biskupom. Slovom, majú byť príkladnými kresťanmi a činnými apoštolmi. Rodičom sa pritom odporúča vychovávať svoje deti podľa príkladu don Bosca: rozumnosťou a láskavosťou.

Po dokončení veľkolepej baziliky Panny Márie Pomocnice kresťanov v Turíne postavil don Bosco druhý, živý pamätník na čest Panny Márie. Bola to spoločnosť Dcér Panny Márie Pomocnice kresťanov.

Spoločnosť vznikla v roku 1872 zo skupiny horlivých dievčat, ktorá sa utvorila v piemontskej dedinke Mornese na čele s Máriou Mazzarellovou a pod vedením miestneho duchovného don Pestarina.

Po založení kongregácie don Bosco povedal prvým sestrám:

- Ponesiete meno Panny Márie Pomocnice, ktoré som dlho nosil vo svojom srdci. Panna Mária chce prostredníctvom vás prísť na pomoc mnohým dievčatám. Ste chudobné a je vás málo, ale dievčat budete mať takto, že nebudeť vedieť, kam s nimi.

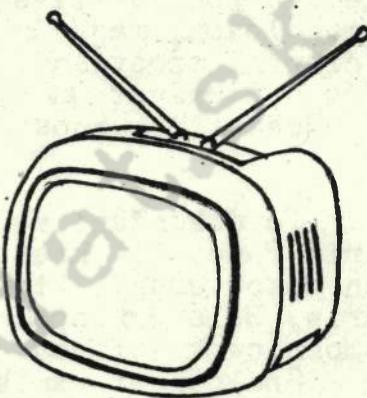
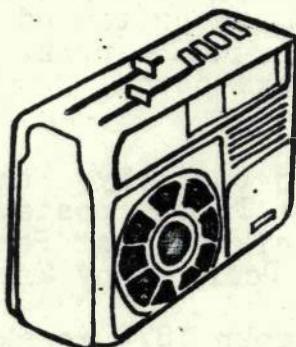

Píše sa rok 1874. V Turíne sa otvorili brány medzinárodného priemyselného veľtrhu a tisíce návštevníkov z celej Európy obdivuje najnovšie stroje a zariadenia.

V expozícii sa vyníma pavilón, v ktorom sú nainštalované najmodernejšie sadzačské a tlačiarenské stroje. Každý návštěvník má možnosť vidieť v činnosti na svoju dobu unikátnu linku na výrobu kníh a odniesť si knihu, vyrobenu priamo pred jeho očami.

A preto, že pavilon navrhli, zriadili i obsluhujú majstri a uční z don Boscových ústavov, mesto i svet má o senzáciu viac...

Expozícia získala zlatú medailu.

Don Bosco nerobil pre seba a vlastnú slávu. Vedel, že je súčasťou Cirkvi a svoju apoštolskú horlivosť spájal s poslušnosťou a oddanostou k Svätému Otcovi. Jeho láska k pápežovi sa prelievala do horlivých výziev, aby vyvolala takú istú lásku aj u iných.

"Chcete byť silní v boji proti diablu a jeho pokušeniam? Milujte Cirkev a uctievajte si pápeža!" Mal takýto program: Všetko s pápežom, pre pápeža a z lásky k pápežovi!

Áj protináboženské noviny to potvrdzujú: "Všetko u don Bosca je úmením zamíľovať sa do pápežstva" možno povedať, že v tomto je účinnejší ako tisíce klerikálnych učitelov."

Don Bosco hovorieval: "Ako je zlým synom, kto odsudzuje správanie sa svojho otca, tak je zlým kresťanom, kto odsudzuje pápeža, ktorý je otcom všetkých kresťanov na celom svete."

Pius XI. nazval don Bosca vo verejnem prejave "velkým, verným a skutočne rozumným sluhom Cirkvi a svätej Stolice, pretože ním skutočne bol."

V don Boscovom srdci horela túžba pomáhať i národom, ktoré nepoznali Evanjelium. Keď raz vyjavil túžbu ľať do misií svojmu spovedníkovi, ten mu rázne povedal: "Vy nesmiete byť misionárom!"

Okolnosti sa zmenili, keď sv. Stolica potvrdila jeho kongregáciu. Keď nemôže ľať on sám, pôjdu jeho synovia! A tak v novembri 1875 odovzdáva don Bosco misionárske kríže svojim prvým desiatim duchovným synom - misionárom. Šiesti z nich boli knazi a štyria reholní bratia - koadjútori. Túto prvú misijnú výpravu do Južnej Ameriky viedol knaz Ján Cagliero, ktorý potom 30 rokov pracoval na misiách. Neskôr sa stal prvým saleziánskym biskupom a kardinálom.

Slovko do ucha

- "Chráňte sa zlých kníh viac ako nákazy!"
- "Telo má pomáhať duši v konaní dobra, mé jej slúžiť. Duša je kráľovnou tela."
- "Najväčší poklad je Božia milosť!"

Svätec pre dnešné časy

31. január 1888 bol pre všetkých priateľov don Bosca smútočným dnom. Ved v tento den si nebeský Otec povolal k sebe najväčšieho priateľa a vychovávateľa mladých –don Bosca. Mal 72 rokov, 5 mesiacov a 15 dní.

Len čo ho pochovali, na jeho hrob sa začali s hlbokou úctou a túžbou schádzat jeho ctitelia. Neprichádzali sem modliť sa zanho, ale modliť sa k nemu. Ako sa k nemu utiekali, keď žil, tak isto ho prosili o pomoc vo všetkých svojich žialoch a krízach i potom, keď umrel. Don Bosco pomáhal nielen za živa, ale pomáha i po smrti. Prišlo vyslyšanie za vyslyšaním, zázrak za zázrakom. Nebo chcelo celkom jasne ukázať, že don Bosco neumrel, ale žije. Žije plným, veľkým, dokonalým životom svätých v nebi. A preto každému bolo samozrejme, že tu treba čím prv urobiť príslušné kroky pre jeho blahorečenie a svätoňenie.

4. júna 1890 začal turínsky cirkevný súd vyšetrovať jeho život, ctnosti, zázraky a spisy. Za sedem rokov vypočul súd množstvo svedkov a spisy boli dna 11. apríla 1897 zaslane do Ríma. Kongregácia obradov študovala tieto spisy 10 rokov. Keď sa všetkó čo najprísnejšie preštudovalo a preskúmalos, dna 23. júla 1907 Svätý Otec Pius X. dovolil, aby sa v rímskych úradoch začal proces don Boscovho blahorečenia a svätoňenia. Tento proces trval 22 rokov.

8. februára 1927 na generálnom zasadnutí Kongregácie obradov sa dokázalo a vyhlásilo, že don Bosco dosiahol hrdinský stupeň v plnení troch božských čností - vieri, nádeje a lásky, a práve tak i štyroch základných čností - opatrnosti, spravodlivosti, miernosti a zmužilosti.

19. marca 1929 vydal Svätý Otec Pius XI. dekrét o vierohodnosti dvoch zázrakov, ktoré sa stali na orodovanie don Bosca. Tým sa splnili všetky cirkevnoprávne podmienky pre don Boscovo blahorečenie, a tak 2. júna 1929 bol vyhlásený za blahoslaveného.

1. apríla 1934, na konci jubilejného sväteho roka pri príležitosti 1900. výročia smrti Pána Ježiša, Svätý Otec Pius XI. vyhlásil don Bosca za svätého.

Kanonizácia sv. Jána Bosca mala radostný ohlas po celom svete. A túto veľkú udalosť oslavovali i všetky ústavy, ktoré založil, ako aj kraje a mestá, kde účinkujú a šíria veľké požehnanie kresťanskej, často až hrdinskej obetavosti a lásky jeho duchovní synovia a dcéry.

Môžeme teda i my smelo povedať: don Bosco neumrel, ale žije! Žije plným a mnichonásobným životom oslávených. On, ktorý predtým žil len v Turíne, dnes žije po celom svete. Žije všade, kde je jeho dielo a kde žijú a pracujú jeho "synovia" a "dcéry". Tak, ako pred svojou smrťou, i teraz je on dušou celého diela a v nebi vyprosuje milosti tým, čo sa vydali za ním a prosia ho o posilu.

Aj dnes mnohým mladým v mestách i dedinách chýba láska a pravá radosť. Nevedia, načo žijú. Východisko z tejto situácie neraz hľadajú v alkohole, drogách, v utváraní rôznych protispoločenských skupín, alebo v nevhodných formách zábavy. No sami pritočia, že týmto sa nezlepší ich postavenie.

Nebeský Otec aj v dnešných časoch hľadá a povoláva chlapcov a dievčatá, ktorí by boli ochotní podľa vzoru don Bosca pomáhať mladým prekonávať ťažkosti veku a prostredia. Chce, aby mladí boli misionármi mladých. Preto tí, ktorí viac dostali, by nemali ostat ľahostajní voči svojim kaziacim sa kamarátom. A stačí tak málo! Neraz jedno slovo, skutok lásky a pozornosti môže zmeniť život človeka.

Teda to, čo sme si všimli a obdivovali na don Boscovi, nech je povzbudením aj pre nás život!

Slovko do ucha

● "Preukazujte veľkú, nežnú, opravdivú a vytrvalú úctu Panne Márii. Keby ste vedeli, aký význam to má, nezamenili by ste ju za všetko zlato sveta!"

● "Máme pracovať tak, ako keby sme nemali nikdy zomrieť, a žiť tak, aby sme mohli keďkoľvek zomrieť."

● "Žijeme v časoch, keď je nevyhnutné veľa pracovať. Svet sa stal materialistický - veŕí iba tomu, čo vidí, čoho sa môže dotknúť. Preto dobro, ktoré konáme, musíme urobiť viditeľným. Keby niekto robil i zázraky, ale ostal by skrytý vo svojej izbičke, nemohol by zvíťazíť nad svetom a presvedčiť ho.

Svet musí vidieť dobro, ktoré konáme, musí sa ho môcť "dotknúť"!"

Don Bosco, kde si?

Dočítal som knihu
a pred očami mám, don Bosco, Teba.
Tak vrúcne túžim dostať sa k Tebe do neba.
Viem, mne sa to ešte nedá,
no Tebe ku mne už hej.
Tak teda príd k nám, pozývam Ťa,
ducha svojho nám vlej.

Vraj si tu, viďel Ťa už kamarét v dave:
mal si oči, čo patria mojej mame
a úsmev, plný dobroty a lásky -
- tak mi to tvrdili chlapčenské hlásky.

Nuž, tak Ťa hľadám, chcem Ti podať ruku
a potom Ťa pozvať tam, na našu lúku
medzi nás, chlapcov dvadsiateho veku,
čo niekedy aj svojich vášní sú vo vleku.

Preto Ťa súrne hľadám v niekom z ľudí,
čo v nás, mladých, radosť a lásku k Bohu
vzbudí.

Chce sa mi kričať:
"Ľudia, zastavte sa, majte na nás čas!
Sme vaša budúcnosť, máme byť váš kvas!"

Niet tu nikoho, kto by bol ako Ty?
Kto by vedel chápať mladícke sny?
Kto by nám patril úplne celý?
Kto by bol i v dnešných časoch smely?

Ja som Ťa hľadal, no Ty si ma našiel,
ked so smutnou tvárou som od davu ta šiel.
A dnes? Dnes úprimnú z nás radosť máš.
Tvoríme spoločenstvo: kamaráti, ja a ty,
otec náš.

Aká je tvoja veselosť?

Don Bosco bol známy tým, že mal stále dobrú náladu a veselosť ho nikdy neopúšťala. Vždy sa usmieval, a to i v najväčších starostíach. Ba vtedy ešte viac, takže chlapci si často šuškali: "Pozrite, aký je dnes don Bosco veselý. Iste má nejaké veľké starosti".

Možno, že aj v tvojom okolí je niekto jemu podobný, kto okolo seba šíri radosť a pohodu. A snád si to práve ty. To, či je tvoja veselosť pravdivá, či to s nou občas neprehánaš, alebo naopak, či ti toto "korenie života" nechýba, môžeš zistíť pomocou nasledujúceho testu.

1. Pokojne spíš na internátnej izbe. Zrazu zazvoní budík a tvoji kamaráti vstávajú. Ty vstávaš neskôr, a preto sa snažíš pokračovať v spánku. No jeden z nich zakopne do gitary, druhý zvalí na zem stoličku. Aká je tvoja reakcia?

- a/ nahlas povieš: "Zastavte ten tank, čo sa obracia v izbe" ..... 3 body
- b/ tváriš sa, akoby sa nič nedialo, a snažíš sa pokračovať v spánku ..... 2 body
- c/ vstaneš a zašomreš: "To je už vrchol!" -
- potom sa s nimi celý den nerozprávaš ..... 1 bod

2. Po rušnom vstávaní utekáš na autobus. Len, len, že ho stihneš... a k tomu ešte taký nával! Vbehneš posledný, ked vtom: "Cssssss!" Dvere sa zatvorili a tebe z nich trčí von ruka s taškou. Situáciu riešiš nasledovne:

- a/ na plné hrdlo zavoláš: "Zastavte zemegulu, chcem vystúpiť ..... 3 body
- b/ ticho pretrpíš do nasledujúcej zastávky, pričom si v duchu opakuješ: "Nebolí to, neboli to..." ..... 2 body
- c/ zjedkneš a zavoláš na šoféra: "Otvorte prosím! Niečo som si vonku zabudol", a začneš zúrivo trhať rukou, pričom zobudiš ceľý autobus ..... 1 bod

3. V škole je zatiaľ všetko v poriadku. Najťažšie hodiny sú už za tebou. Treba si trocha oddýchnuť, však? Futbal pred tabuľou - to je ono! Ste v najlepšom, keď sa zrazu otvoria dvere a špongia trafi učiteľa rovno do hlavy. Tvoja reakcia je:

- a/ povieš: "Pán učiteľ", boli by ste výborným brankárom." ..... 3 body
- b/ ospravedlníš sa a pomôžeš učiteľovi nájsť spadnuté okuliare ..... 2 body
- c/ so strachom si uvedomíš, že sa pre teba začala "Osudová" ..... 1 bod

4. Konečne si sa dočkal obedu. Celý šťastný, že v škole to dnes bolo bez konštanty /pre tých, ktorí nevedia, čo je to, chcem podať vysvetlenie, že ide o päťorku/, si pochutňavaš na prívarku s párkom. Zapichneš vidličku do páru ... a je to tu: vystrekne z neho dlhý prúd masti rovno na tvoje nohavice. Túto "nehodu" príjmeš nasledovne:

- a/ symetricky si urobíš škvruňu aj na druhej strane nohavíc s odvodnením: "Dnes je symetria v mode" ..... 3 body
- b/ povieš si: "Ako zmoklo, tak aj vyschnie", a poutieraš si servítkou zasiahané miesto ..... 2 body
- c/ máš po nálide na celý deň a k tomu strah z toho, čo na to povie mama ..... 1 bod

5. Je večer. Spolu s kamarátmi ídeš do kina. Po poslednej úprave zovnajšku si chceš umyť ruky. Otočíš kohútikom na vani, a vtom... voda netečie z kohútika, ale zo sprchy a celého ťa postrieka. Co teraz?

- a/ dokončíš si sprchu a umyješ si aj hlavu ..... 3 body
- b/ povieš si: "Život vie pripraviť mnoho prekvapení", a prezlečieš sa ..... 2 body
- c/ si zúfalý: "Muselo sa to stať práve teraz?" ..... 1 bod

VÝHODNOTENIE

15-13 bodov: Tvoj humor je prehnany. Zdá sa, že tým chceš na seba upútať pozornosť iných. Zváž, či toto je veselosť, ktorá sa páči Pánu Bohu.

12-10 bodov: Máš rád život a prežívaš ho s optimizmom a radosťou. Vieš druhých rozveseliť i potešiť. Prajem ti, aby ti tvoj humor dlho vydržal a "nech slnko svieti, kde si ty..."

9 - 5 bodov: Mal by si sa na svet viac usmievat. Uvedom si, že s úsmevom to ide všetko ľahšie. Máš veľa zbytočných problémov, pretože chceš, aby ti všetko vyhádzalo podľa tvojich predstáv.

Iní o don Boscovi

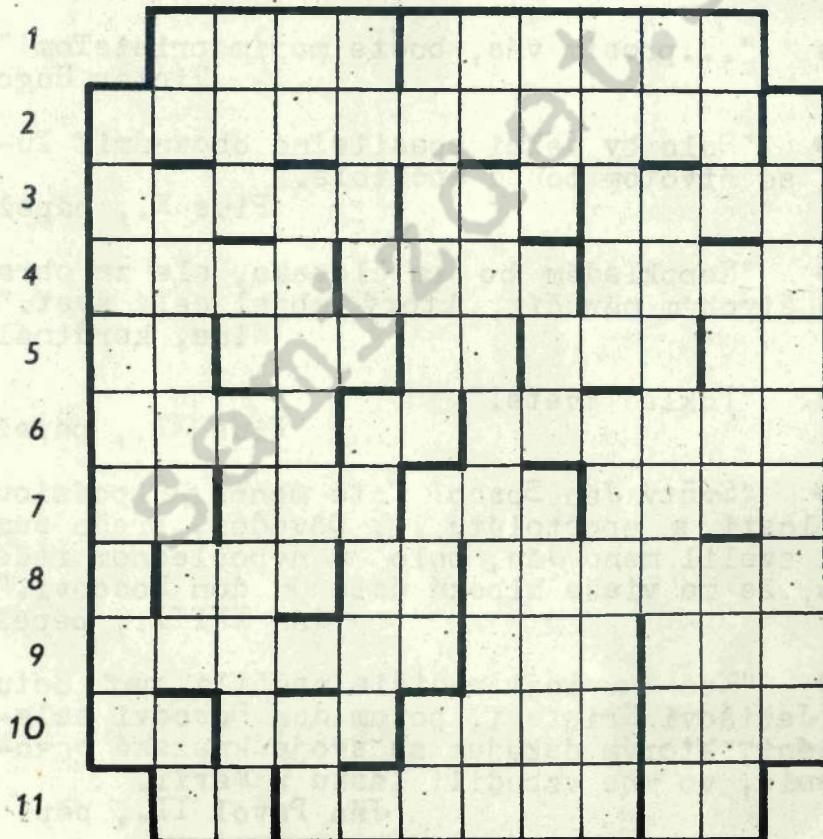
- "Najväčší zázrak XIX. storočia."
Urban Ratazzi, minister
- "Celý jeho život je jeden zázrak."
Lev XIII., pápež
- "Mám troch priateľov:mons.Oreglia, teologa Margottiho a don Bosca."
Pius IX., pápež
- "...prosím vás, buďte mojím priateľom!"
Victor Hugo
- "Bolo by veľmi spasiteľné oboznámiť ľudí so životom tohto apoštola."
Pius X., pápež
- "Nepokladám ho za človeka, ale za obraz širokým náručím, ktorý objal celý svet."
Nina, kardinál
- "Poklad sveta!"
Pius XI., pápež
- "Svätý Ján Bosco! Toto meno je poéziou milosti a apoštolátu.... Dôvodom, prečo som si zvolil meno Ján, bolo v neposlednom rade to, že ma viaže hlboká úcta k don Boscovi."
Ján XXIII., pápež
- "Ked ma moji rodičia naučili mať úctu k Ježišovi Kristovi, potom don Boscovi saleziáni, ktorým dakujem za svoje knazské rívolanie, vo mne vzbudili lásku k Márii."
Ján Pavol II., pápež

Krížovka

V tejto krížovke je ukryté don Boscovo životné heslo, ktoré vyjadruje jeho vrúcnu lásku k dušiam mladých. Ono mu dodávalo sily do práce a pomáhalo mu prekonávať všetky prekážky.

A B C D E F G H I J K L

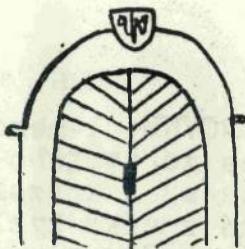

VODOROVNE: 1-meno pápeža, ktorý vyhlásil don Bosca za svätého-chytím; 2-prvý nástupca don Bosca/aj s knazským titulom pred menom/-chemická značka kyslíka; 3-patriaci Amaovi-sta-rodávny dopravný prostriedok-umenie po angl./množné číslo/; 4-džez-kockovaná vzorka-tes-tovanie; 5 -anglická skratka "pán"- predpona vzťahujúca sa na život-tam-veľké množstvo ľu-dí-latinské dvojhláska; 6 -mužské meno-tebe-nadanie; 7-talianška predložka s 2.pádom-viac po tal.-muž zo Starého zákona, vzor trpezli-vosti v utrpení-brat Mojžiša; 8-chemická znač-ka urénu-vzácny ihličnatý strom-písmeno gré-kej abecedy /označenie hustoty/-večný pomoc-ník rodičov pri výchove /mn.č./; 9-mesto, kde sa nachádza prvé slovenská bazilika-autoznač-ky Talianška a Československa- orgán čuchu; 10-koncovka zdobnenlín-goniometrická funkcia -dotieravý hmyz-opak.noci /mn.č./; 11-zvratné zámeno- KONIEC TAJNIČKY-kancelárska stratka.

ZVISLE: A - ZAČIATOK TAJNIČKY; B -ŠPZ okresu Prešov - meno don Boscovej mamy-skratka pre "kus"; C-druhá-iniciálky mena Zlatko Boľavý-sprav opis svojej osoby; D-rozum-staroegypt-ský boh slnka-skratka tony-4 rímskymi číslí-cami; E-meno psa, ktorý niekolkokrát zachrá-nil don Boscovi život - miesto pôsobenia don Bosca-samohláska; F - násilne vezme-obyvateľ Jónska-skratka pre "mimo záujmu"; G-solmizač-ná slabika - chlapčenský výchovný ústav don Bosca; H - skratka pre "okresný lesný závod" -oslavné básen-rodisko don Bosca; I-brána/za-star./ - rozdeluj na kusy!; J-dvojhláska-ob-lek knaza; K-porážka v šachu-usušená tráva-in-terval deviatich tónov; L -POKRACOVANIE TAJ-NICKY.

POMĽCKY: 3-ARTS; 5-BIO; 7-FIU; 11-AA; D ^ZI-RIS; I-LÁM SA !;

Slovo na záver

Pozri, chcel by som ti dať dôverného povedať. Boh mi vo svojej láske dal dar reálne pozerat na život a veci okolo seba. Vždy som veril, že napriek všetkým slabostiam je v každom človeku dobro. A toto dobro som sa usiloval v nom prebudíť a rozvinúť.

Moje srdce bilo najmä pre mladých ľudí - siroty, chlapcov bez práce a domova; pre všetkých, ktorí boli ohrození a vystavení nebezpečenstvu nevery a skazenosťi. Poskytoval som im strechu nad hlavou, zamestnanie i domov a viedol som ich, aby našli zmysel svojho života. Ano, pomáhal som im veriť, vytvárať si osobný vzťah k Pánu Bohu, ktorý je Láska. To všetko preto, aby sa zlo nezmocnilo ich krehkosti, ale aby rozvinuli všetky svoje schopnosti a mohli sa z nich stať dobrí občania a kresťania.

Táto práca mi pomohla stať sa svätým!

Ale ani dnes nie je môj životný program len nejakou legendou. Žije a požehnane pôsobí cez mojich duchovných synov - saleziánov. Majú program, ktorý som im zanechal a podľa neho sa snažia žiť.

Nerob si ale o nich nejaké vznešené predstavy! Sú to obyčajní ľudia z mäsa a krvi. Majú svoje ideály a chyby - tak ako ostatní ľudia. Nikdy im však nechýba optimizmus a zmysel pre realitu, v ktorej žijú. To, čím sú najviac charakteristickí, je nenuavná pracovitosť a dobrota srdca. V školách, internátoch, v mládežníckych strediskach a záujmových krúžkoch, na farách i misijných sta-

niciach žijú s nasadením celého svojho života pre mladých

Áby mohli pokračovať vo svojej práci na záchrane mladých podľa mojej idey, hľadám ja a hľadajú i moji saleziáni a moje sestry ochotných spolupracovníkov, ktorí by pracovali v mojej apoštolskej rodine.

Ak máš srdce pre mladých a nebojíš sa práce, potom...

O B S A H

Život sväteho Jána Bosca	4
Chlapec a jeho kamaráti	6
Študent a povolenie	14
Kňaz Máriin	21
Otec a priateľ mladých	29
Muž zázrakov	38
Apoštol modernej doby	44
Svätec pre dnešné časy	50
Don Bosco, kde si?	53
Aké je tvoja veselosť?	54
Iní o don Boscovi	57
Krížovka	58
Slovo na záver	60